

Rozhovor

Finanční prokuratura – Název příliš připomínající doby minulé

Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových byl zákonem k datu svého vzniku (1.7.2002) koncipován jako finanční prokuratura zejména k tomu, aby zastupoval stát ve věcech majetkových. Na sklonku loňského roku však Úřad dostal ještě jiný úkol. Převzetí části majetku a části zaměstnanců po bývalých okresních úřadech. Veřejnost proto začala tápat a díky médiím si kladla otázky zda to nebude další ždímání našich kapes a čeká nás díky Úřadu další příliv úředníků? O stávající i minulé činnosti úřadu jsme si proto povídali s jeho ředitelem ing. Ivanem Noveským.

Vratislav Horák

Média se nestavěla vždy pozitivně k činnosti úřadu, jak vy sám hodnotíte jejich pohled?

Počáteční pohled na Úřad byl logicky ovlivněn tím, že občané o Úřadu prakticky nic nevěděli. To málo informací, které se z různých zdrojů dostalo do médií, vytvořilo dojem že tady vzniká nový Úřad kam se mají „schovat“ úředníci z okresních úřadů. Tato informace naštěstí nebyla pravdivá. Úřad samozřejmě není ani právním nástupcem bývalých okresních úřadů ani dalším Úřadem, který má trvale zaměstnat nadbytečné zaměstnance z okresních úřadů. Je pravdou, že zejména na podzim měla média pouze dílčí informace a to ještě mimo Úřad, což bylo dáno i tím, že se Úřad ještě stále ještě dotváří. Většina Úřadů v rozvinutých státech i u nás se připravuje několik let nebo alespoň mnoho měsíců (viz. Úřad ombudsmana, Nejvyšší správní soud, atd). Náš Úřad však vznikl dne 1.7.2002 bez přípravy takřkajíc na „zelené louce“ na téměř 80 místech po celé republice. Situace se však postupem doby lepší. V průběhu budování Úřad logicky procházel, a nutno přiznat, že i dnes ještě prochází, určitými "dětskými nemocemi". Pouze nastavení základních komunikačních vazeb byl neřešitelný úkol, který jsme však zvládli. Úřad se snaží uplatňovat určité pravomoci zavádět systém do evidence státního a další věci, na které dosud nikdo nebyl zvyklý. Pokud zde byl Úřad zřízen pro vytvoření jednotného centralizovaného zástupce (ochránce) státního majetku, pak je to pouze otázka času, kdy si široká veřejnost vytvoří zcela pozitivní názor na Úřad jako takový.

Pokud vím, doplnění činnosti úřadu proběhlo poněkud rychle. Byly jste na tento krok připraveni?

V červenci loňského roku, kdy Úřad zahájil svoji činnost, jsme začali budovat základní řídicí struktury, shánět základní technické vybavení, zaměstnance, atd., protože jsem měl jasnou představu, jak má Finanční prokuratura vypadat. Potom však přišel den 18. července. Nikdo z nás netušil, že právě toto datum bude mít pro Úřad takový význam.....

Proč zrovna toto datum?

Toho dne byl totiž zveřejněn ve Sbírce zákonů zákon číslo 320 z roku 2002. Vedoucí zaměstnanci Úřadu zjistili, že mají ještě jiné úkoly než dané Úřadu zákonem č.201/2002, kterým byl Úřad zřízen. Byla škoda, že jsme o tom nevěděli dopředu.

Co bylo největším překvapením?

Informace o tom, že z původně malého Úřadu se datem 1. ledna 2003 stane Úřad o několika tisících zaměstnanců. Úřad, který bude obhospodařovat několik set velkých budov bývalých okresních úřadů a další majetky. Musím podotknout, že se podařilo velmi rychle vybudovat velmi dobrou spolupráci s odbornými týmy z ministerstva vnitra. Také jsme zjistili, že budeme mít mnohem více povinností nejen z hlediska objemů, ale i kvality. Činnosti, které dle „našeho“ zákona tj. č.201 vůbec nebyly uvažovány, atd. Vztahovaly se na nás pouze dva odstavce nového zákona, ale ty byly z hlediska Úřadu klíčové. K naplnění nového zákona se nám podařilo již v červenci připravit např. zásadní změny v organizačním řádu, atd., které jsme museli již v srpnu začít realizovat. A to bylo v té době kdy Prahu zasáhly povodně více než složitě.

Tady bychom mohly nalézt zdroje negativních postojů veřejnosti?

Nemyslím si, že veřejnost vnímá Úřad negativně, spíše jde o to, že Úřad a jeho hlavní poslání většina veřejnosti vůbec nezná. Navíc úkoly plynoucí pro Úřad z reformy veřejné správy jsou pro Úřad z hlediska zřizovacího zákona spíše lidově řečeno „vedlejší pracovní poměr“. Dokonce i někteří poslanci ve Sněmovně se už po prázdninách divili, proč jsme tak aktivní, když přece náš Úřad vznikne teprve v lednu 2003.

Doplněk vaší činnosti je tedy atypický?

Lze to tak říci zejména rozsahem. My jsme skutečně vznikli jako standardní evropský Úřad pro zastupování státu. Neobvyklé je, že v době kdy se Úřad teprve začal vytvářet, přešlo na Úřad tolik povinností spojených s reformou. V podstatě by se Úřad mohl dostat do Guinnessovy knihy rekordů, když jsme začali budovat jeden Úřad a najednou se uvnitř tohoto vznikajícího Úřadu začal zřizovat Úřad druhý a to podstatně větší než ten malý původní Úřad. Ještě než měl Úřad čas vzniknout a začít řádně fungovat tak, aby se pozitivně zapsal do vědomí občanů jako státní advokátní kancelář tak jak byl zákonem definován, dostal nové úkoly, které „převálcovaly“ jak již vybudované struktury, tak i mediální obraz, který ještě ani nevznikl. A mnoha občanům byl nesprávně vytvořen falešný obraz Úřadu, který vznikl z okresních úřadů a na místo okresních úřadů.

Podařilo se všechny změny zvládnout?

Za cenu až neuvěřitelného vypětí většiny zaměstnanců ano. Mnoho zaměstnanců toto vypětí však nezvládlo a muselo odejít. Již v srpnu se Úřad začal intenzivně připravovat na své úkoly spojené s reformou.

Začátky byly prý dramatické pokud se týkalo budovy pro Úřad?

To trvá stále. Od počátku jsme žádnou budovu. V začátku jsem neměl ani kde a na čem sedět. Naštěstí jsme se domluvili s přednostou okresního úřadu Praha- východ a on mě pustil do své kanceláře. Ale situace je stále neuspokojivá, Úřad má dislokace na pěti místech v Praze a samozřejmě v dalších 74 městech v několika stech budovách. I přes to zaměstnanci – a to zejména v Praze – sedí ve velmi špatných podmínkách, tj. v kanceláři pro 2 např. 5 zaměstnanců, atd. Z hlediska budování Úřadu a budování vnitřních komunikací je to velmi složitá, až krizová situace. Nedaly se proto uplatňovat standardní metody řízení, jednalo se o klasické řízení krizové a musím říci, že zejména ředitelé územních pracovišť se s tím vyrovnali velmi dobře. Od začátku února 2003 však Úřad přechází na obvyklé

Je nějaké rychlé řešení?

Rychlé ne, ale tak jako jsme vyřešili důležité problémy spojené s vlastní činností Úřadu tak i reformou, řešíme i tyto problémy. Například v Praze máme nyní šanci – po schválení vládou ČR – sestěhovat Úřad do 1 objektu, vytvořit tak základní

pracovní podmínky pro Úřad a současně ušetřit značné náklady ze státního rozpočtu.

Lze prozradit kde?

Samozřejmě. Jedná se o objekt ČKD Praha Holding ve Vysočanech.

Pokud se týká přílivu zaměstnanců, to byl zřejmě největší problém nepochopení, kolik zaměstnanců jste měli původně?

Když jsme zahájili činnost 1.7.2002 bylo na Úřad ze zákona delimitováno 179 zaměstnanců ze všech 73 okresních úřadů v republice a 32 zaměstnanců z ministerstva financí. Dále Úřad dostal dalších 8 zaměstnanců z MF. Tedy 220 zaměstnanců.

Další změny v počtech nastaly s blížící se reformou?

Ano. V návaznosti na platnost zákona č.320 jsme ještě v červenci museli provést změnu organizační struktury. V prosinci jsme už proto byli připraveni na 1.ledna 2003. Příliv zaměstnanců z OkÚ byl skutečně obrovský. V první řadě Úřad v souladu s usnesením vlády má v každém okrese skupinu pro likvidaci OkÚ ve složení 1 + 8 zaměstnanců. To je 657 lidí. Dalších více jak 1300 zaměstnanců bylo delimitováno na správu budov, atd. Tedy celkem více jak 3000 zaměstnanců.

Nebylo jiné řešení?

Ne. Důležitým momentem byla skutečnost, že okresní úřady byly zrušeny bez právního nástupnictví a všichni zbylí zaměstnanci dle zákona č.320 přešli na Úřad. Navíc bylo třeba připravit a bleskově provést výplatu mezd pro více jak 60 tisíc zaměstnanců za prosinec 2002. K tomu přibyla spousta dalších povinností, z nichž mnohé se objevily až v průběhu ledna. I tyto povinnosti se nám podařilo splnit.

To je obrovský nárůst, jaké jste měl spaní?

Na spaní nebylo moc času. To byly bezesné noci, kdy jsme jednali o metodice, způsobu, možnostech získání zaměstnání pro tyto zaměstnance. Nakonec nám zbylo ještě 450 zaměstnanců tzv. nezařaditelných. To jsou například řidiči bez aut a podobně. Ty budeme muset propouštět.

Jak budete řešit tento nepopulární krok?

Problém tzv hromadného propouštění je organizačně vyřešen, i když prakticky může být realizace ukončena až v druhé polovině roku. Jednání s úřady práce probíhala a probíhají více než korektně s oboustrannou snahou vyřešit problém.

Bude následovat ještě další propouštění?

S největší pravděpodobností se tomuto kroku nevyhneme. Převzali jsme mnoho majetku a mnoho zaměstnanců. Na tyto zaměstnance nemáme a hlavně nebudeme mít rozpočtové prostředky. Dle dohody s panem ministrem Sobotkou, s prvním místopředsedou vlády panem Grossem a rozpočtovým výborem poslanecké sněmovny nyní vypracováváme projekt minimalizace počtu budov po okresních úřadech, zaměstnanců a tedy i nákladů. Nyní probíhá první fáze projektu, kdy se majetek po okresních úřadech přejímá, jsou plněny další úkoly ze zákona i ukládané MF ve věci uzavírání roku 2002 a probíhají inventarizace.

Byly na okresních úřadech odborové organizace?

Samozřejmě byly. V současné době máme na Úřadu v celé republice cca 15 odborových organizací.

To je také poměrně vysoké číslo.

Pouze na první pohled. Také jsme jich mohli mít přes osmdesát i více. K nám však nepřešly všechny. Ale i v tomto případě se mohu domnívat, že jsme pro odbory a odboráře udělali obrovský kus práce. Mimo jiné se nám podařilo pomoci dořešit právě například otázky kolem FKSP, další otázky kolem sociálních záležitostí, zařízení a podobně.

Kolik má Úřad vlastních právních zástupců?

183 systemizovaných právních zástupců.

Není to příliš na tak malou republiku?

Ne, odpovídá to stavu v ostatních evropských státech, které mají finanční prokuraturu. Tabulkový počet nemáme zatím naplněný, ale snažíme se tuto situaci dořešit k 30.6.2003, kdy končí přechodné období dle našeho zákona č. 201/2002 Sb.. Od 1.7.2003 již musíme být plně akceschopní, neboť od tohoto data již ve všech věcech určených zákonem výlučně zastupuje státní majetek Úřad. A dosavadní jednání s orgány státní správy nasvědčují, že budeme mít mnohem více sporové agendy – tj. zastupování a výlučné zastupování- než jsme předpokládali.

Jaké máte požadavky při jejich výběru?

Zákon stanovuje minimálně ukončené vysokoškolské studium právnického směru s titulem minimálně magistr a dále alespoň tři roky praxe. Máme však daleko vyšší požadavky zejména praxi v zastupování, tj. nejen teoretická znalost OSŘ, ale i praktická zkušenost v zastupování u soudů, apod.

Jak to bylo s majetkem okresních úřadů?

Majetek okresních úřadů byl dle zákona rozdělován přednosty okresních úřadů. My nyní provádíme inventarizace a vypracováváme projekt na další užití nemovitostí, aby se na základě dobrých informací mohlo MF resp. vláda ČR rozhodnout jak s kterým majetkem naložit. Toto pak zrealizujeme.

Není tedy pravdou, že jste automaticky přebírali veškerý majetek, který měl ve správě okresní úřad?

Rozhodně ne a naštěstí ne. Rozdělování majetku bylo řešeno zcela mimo Úřad. Navíc není a nebyl žádný právní vztah mezi Úřadem a okresními úřady. Majetek přecházel s jednotlivými zaměstnanci a jejich činnostmi. O tom, kam co přijde, vždy rozhodoval přednosta okresního úřadu. A ten také měl a má za rozdělení majetku odpovědnost.

To znamená počítače, auta a podobně?

Jistě, a pokud to řeknu zcela otevřeně, tak ne všude, ale někde opravdu pouze sbíráme jen to, co zbylo. Například nyní jsme v Úřadu na dvoře měly dva automobily T 613.

Jak to bude s budovami bývalých okresních úřadů?

Nejprve je nutno dle zákona č. 219/2000 o státním majetku rozhodnout o nepotřebnosti tohoto majetku pro činnost státu. Pak vláda nebo MF ČR určí kdo a za jakých podmínek tento majetek získá. A posléze Úřad zrealizuje patřičná rozhodnutí. Nepotřebných budov se Úřad musí zbavit. Ale pouze opravdu nepotřebných.

A to byla zřejmě další otázka, o které veřejnost nebyla správně informována.

Rozdíl mezi státem a samosprávou.

Je opravdu potřeba odlišit co je stát a co je samospráva. Např. v oblasti nakládání s majetkem, kde u samosprávy rozhoduje vrcholově zastupitelstvo, u státu pak ministerstvo financí. U okresních úřadů končil výkon státní správy. Na krajských úřadech a městských či obecních zastupitelstvech je volená samospráva. Tyto úřady vykonávají sice spoustu činností státu jako např. vydávání občanských, řidičských průkazů, apod., ale nejsou stát. A to je potřeba rozlišovat.

Objekty policie a hasičů spadají do vaší kompetence?

Pokud jsou ve státních objektech, které byly ve správě OkÚ, tak ano.

Prý do vaší evidence spadá i majetek, který by bylo možné zařadit spíše mezi kuriozity?

Stalo se, že soudem bylo do správy státu zařazeno kasařské náčiní, nebo tři monstrance. Na druhé straně už probíhají například jednání s pražským magistrátem

o autovracích, které se po roce bohužel také stávají majetkem státu, pokud není nalezen vlastník. Po ulicích jich stojí hodně a magistrát je zatím na vlastní náklady odtažuje.

Vaše primární činnost je tedy náplň finanční prokuratury?

Ano, ale už se to tak nenazývá.

Proč, vždyť je to uznávaný název i ve státech EU?

Finanční prokuratura byla u nás dlouhou dobu diskutována na veřejnosti i v odborných kruzích. Na jaře 2002 se do sněmovny dostal návrh zákona o finanční prokuratuře. Z finanční prokuratury se už v poslanecké sněmovně stal Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových.

Činnost vašich právních zástupců je tedy stejná jako v případě státních zástupců?

Je zde přímá analogie mezi státními zástupci, kteří zastupují stát u soudu ve věcech trestních a našimi právními zástupci, kteří zastupují stát ve věcech majetkových. Je to ostatně uvedeno i v zákoně č.201/2002 Sb. Organizační schéma Úřadu je také dáno našimi územními pracovišti, které jsou vždy v sídle krajského soudu. Jsme tedy úzce navázáni na schéma justice. A na to navazují odloučená pracoviště, která jsou v sídlech okresních soudů.

To je tedy vaše hlavní činnost, potom se objevil výraz operativní evidence majetku. Co to znamená?

To je majetek, který stát nepotřebuje ke své činnosti, ale pouze vlastnictvím státu jen prochází. Například odúmrť. Když někdo umře bez dědiců, jeho majetek připadá státu a stát se musí rozhodnout jak s ním naloží. Ve většině případů se majetek prodává, někdy se rozhodne, že ho stát využije pro další činnosti. Například objekty nebo a podobně. Do této oblasti spadají i věci nalezené, které se stávají po roce majetkem státu a věci opuštěné, které jsou ihned v majetku státu .

Jaký je mezi nimi rozdíl?

Věc opuštěná je ta, kde je jasný úmysl původního vlastníka věci se zbavit. Věc nalezená je například pes. Je umístěn do útulku a po roce se stává majetkem státu. Problém je v tom, že rok jeho pobytu v útulku musí někdo zaplatit.

Jsou i jiné problematické oblasti vaší činnosti?

Na příklad pozastavené privatizace zdravotnických zařízení. A je jedno, zda se v nich činnost vykonávala nebo ne. Jsou blokovány např. tím, že se na ně vztahuje privatizační proces. To vše je majetek státu v operativní evidenci.

Pokud se týká majetku, který má stát v zahraničí, tam máte také pravomoci?

To je poněkud složitější. Pokud dojde v ČR k nějakému soudu, tak Úřad zastupuje stát obligatorně. V zahraničí hospodaří s nemovitým majetkem mnoho českých subjektů, ale není tam povinnost a tedy i pravomoc Úřadu. Záleží na zákonodárcích, zda se to časem upraví tak, abychom museli a tedy i mohli zastupovat státní majetek také v zahraničí.

Máte tedy nějaké aktivity v zahraničí?

Ano, máme, i když zákon č.201 nepamatuje na ochranu státního majetku v zahraničí našim Úřadem. V několika případech došlo k dohodám na základě kterých Úřad zastupuje.

Můžete začít jednat například i z vašeho podnětu?

Ano a nutno říci, že je to pro státní majetek velice dobré ustanovení v zákoně č.201. Máme už vyřešené stovky menších případů.

Došlo tedy k výrazné změně při založení tohoto úřadu?

Před vznikem Úřadu se státní orgány a instituce musely nechávat zastupovat buď vlastními zaměstnanci nebo advokáty. Dnes již nemusí a od 1.2003 bude Úřad v zákonem určených případech výlučně.

Co to bude znamenat v praxi?

Organizační složky státu mají zajištěno zastupování naším Úřadem ze zákona.

Vraťme se ještě do historie. Jak jste se dozvěděl o připravovaném Úřadu?

Obrátili se na mě přátelé z ministerstva financí s informací, že je potřeba zajistit vybudování nového Úřadu a zda se nechci přihlásit do konkurzu. Když jsem dokázal založit několik firem a Energetický regulační úřad tak bych toto mohl založit. Když jsem se dozvěděl, že se jedná o finanční prokuraturu, poklesla mi kolena a to jsem nemohl tušit o úloze, kterou Úřadu přiřadí zákon č.320 v reformě státní správy.

Měl jste tedy hodně zkušeností z minulých pozic?

Ano. Začínal jsem jako „investičák“ v Jihomoravské plynárenské, pak jsem působil jako ředitel Kanceláře generálního ředitele Českých plynárenských podniků. Spoluzakládal jsem Jihočeskou plynárenskou v roce 1993. Pak jsem zakládal nebo restrukturalizoval několik úspěšných soukromých společností a konečně v roce 2001 Energetický regulační úřad.

Kde jste byl v době kdy se konal konkurz?

V té době jsem byl na pozici ředitele kanceláře ministra dopravy a spojů.

Měly na vaše rozhodnutí vliv i blížící se volby?

Svým způsobem určitě. Říkal jsme si, kdo ví, co bude po volbách.

Kolik bylo kandidátů?

Asi 20. Byly tam např. přednostové okresních úřadů. Říkal jsem si, že nemám žádnou šanci. Postoupili jsme dva Ing. Vladimír Hůlka a já. Nakonec jsem zvítězil.

Pan Hůlka se však stal vaším zástupcem, proč?

To byla jednoduchá úvaha. Říkal jsme si, že pokud se v konkurzu dostal až do posledního kola, bude to odborník. A musím říct, že to byla správná volba. Navíc zná dobře chod okresních úřadů a státní správy.

Brzy skončí roční lhůta a začnou se objevovat stovky případů. Domníváte se, že to budete všechno stíhat?

Budeme muset. Od toho jsme tady. Ostatně to jak jsme zajistili všechny úkoly spojené s reformou státní správy je důkazem, že i přes některé personální problémy máme více kvalitních zaměstnanců. Stát si vytvořil velikou advokátní kancelář a ta ho musí zastupovat důstojně, kvalitně a s co nejmenšími náklady.

Proslýchá se, že nemáte čas ani být nemocný?

Je pravdou, že když jsem zápal plic léčil třikrát antibiotiky a v kanceláři, po čtvrté jsme si vzal dovolenou vyléčil ho.

Platí to i o zábavě a koníčcích?

Začal jsem hrát squash. To je rychlý sport, kde musíte zcela vypnout a zapomenout na práci. Navíc to rozvíjí téměř všechny svalové partie.

Hrajete dobře?

To musí posoudit někdo jiný. Nedávno mě oslovil jeden kamarád z mládí a zeptal se, jestli si nechci s ním zahrát. To jsem netušil, že to hraje deset let závodně. Ten mi dal. Ale bylo to příjemné.

Znamená to, že si nyní vyhledáváte partnery, kteří jsou lepší?

To mám od mládí. Jako malý kluk jsme hráli šachy a vždy jsem raději prohrával se silnějšími soupeři. Protože jsem měl stále možnost se od nich něco naučit.

Přenášíte nějaké návyky z práce domů? Jste správcem domácího majetku?

Nikdy. To mám ještě z doby podnikání. K cizímu majetku vždy cítím větší zodpovědnost. Vždy jsem si proto bral společníky. Když je člověk na všechno sám, hodně věcí mu uteče. Z tohoto pohledu nemám na domácí majetek čas. V tom se snažím spoléhat na své dospělé děti.

A co chalupaření?

Také mám chalupu, ale loni jsem se tam dostal sotva dvakrát

Jaké máte nejbližší pracovní plány?

Prioritní úkolem je, aby veškeré zastupování státního majetku přešlo plynule a bez problémů na Úřad. Dále aby se nám podařilo dohledat a zaevidovat veškerý majetek zbylý po okresních úřadech a aby začala tak spolehlivě fungovat centrální evidence státního majetku. Do 30. června musíme vytvořit strategii, jak naložit s majetkem bývalých okresních úřadů. A hlavně doufám, že v brzké době bude celý Úřad v jedné budově aby se dal řídit standardními metodami.

Vejde se tohle 3x do rastru někde v prostoru?????????

S účinností od 1. 7. 2002 byl zákonem č.201/2002 Sb., zřízen Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových. Sídlem Úřadu je Praha. Úřad je organizační složkou státu a samostatnou účetní jednotkou....
(Sbírka zákonů)

Úřad jedná v řízení před soudy, rozhodci nebo stálými rozhodčími soudy, správními úřady a jinými orgány ve věcech týkajících se majetku státu....
(Sbírka zákonů)

Úřad zpracovává právní stanoviska v jednotlivých věcech týkajících se majetku na základě žádosti organizačních složek státu a státních organizací nebo Pozemkového fondu...
(Sbírka zákonů)

To je téma, které začně během krátké doby bude na pořadu dne.